

کشاورزانی که دیگر تمایلی به کشت پسته ندارند

وجود مشکلات زیاد در بخش کشاورزی در ابعاد مختلف سبب شده تا کشاورزان نتوانند آنچنان که باید از کشت محصولات کشاورزی خرسند و از سود آن راضی باشند که البته در این بین پسته کاران گلایه های بیشتری دارند. مشکلاتی همچون وجود دلان و افت قیمت پسته، هزینه های سرسام آور تولید و خرید کود و سم، عدم وجود نیروی متخصص در بخش کشاورزی، عدم حمایت از کشاورزان برای تخصیص تسهیلات و ... پسته کاران را دچار مشکلات بسیاری کرده است.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگروفودنیوز)، به نقل از ایسنا؛ پسته در کنار زعفران یکی از مهمترین محصولات خراسان رضوی در بخش کشاورزی محسوب شده و استان رتبه دوم را در تولید پسته پس از کرمان در کشور را به خود اختصاص داده و حدود ۲۵ درصد پسته خشک کشور در خراسان رضوی تولید میشود. پسته، به دلیل ارزآوری، ایجاد اشتغال، ایجاد ارزش افزوده و سایر جنبه های اقتصادی، از اهمیت بالایی برخوردار است و به همین دلیل برنامه ریزی برای رفع مشکلات در این بخش از ضرورت برخوردار است.

روح الله حسینی، یکی از پسته کاران خراسان رضوی در گفت و گو با ایسنا درباره مشکلات تولید پسته بیان میکند: سم های ریشه ای و کودهای زمستانه حداقل چیزی است که کشاورز باید برای باغات پسته

استفاده کند که متاسفانه طی دو سال اخیر قیمت آن‌ها حدود ۷ تا ۱۰ برابر شده است. به طور مثال سم نماتد و کموز از یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان به یازده میلیون تومان رسیده است. قیمت کود زمستانه که در سال گذشته ۱۷ هزار تومان بود اکنون به ۷۰ هزار تومان رسیده است. امروز یک لیتر سم را یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومان خریداری می‌کنیم.

وی ادامه می‌دهد: کشاورز از شروع فصل برای نگهداری تا برداشت و زخم آب درخت پسته باید حداقل در ۶ دوره درخت را ضدعفونی کند. اگر این مراحل به طور مداوم و دقیق انجام نشود، پسته عملکرد خوبی نخواهد داشت، البته این مراحل به دلیل گران بودن کود و سموم کشاورزی به صورت منظم انجام نمی‌شود.

هیچ نظارتی بر قیمت کود و سموم در بازار وجود ندارد

این کشاورز با بیان اینکه هیچ نظارتی بر قیمت کود و سموم وجود ندارد، عنوان می‌کند: در بازار یک کیلو پتاس ایرانی ۷۰ هزار تومان است در صورتی که شرکت این محصول، قیمت پتاس را ۳۰ هزار تومان اعلام کرده است. به طور کلی هیچ نظارتی در قیمت کود و سم وجود ندارد.

حسینی ادامه داد: قیمت‌ها بسیار عجیب و سرسام آور است. حتی کودهای دولتی و شرکتی که همواره مورد استقبال کشاورزان بوده است امروز از ۱۵۰ هزار تومان به ۷۰۰ هزار تومان رسیده است. مسئولین هر سال اعلام می‌کنند که کود مورد نیاز برای کشاورزان به طور کامل فراهم است، اما در عمل اینگونه نبوده و از طرفی کیفیت کودها و سموم خارجی علیرغم قیمت بسیار بالا قابل قیاس با کود ایرانی نیست.

کشاورز دیگر توان پرداخت هزینه‌های سرسام‌آور را ندارد

حسینی تاکید می‌کند: اکنون هر لیتر اسید آمینه ۵۶۰ هزار تومان یا هر کیلو کلسیم اسپانیایی ۵۴۰ هزار تومان است. کشاور این مواد با این قیمت بالا را چگونه تهیه کند؟. کشاورز دیگر توان پرداخت چنین هزینه‌های سرسام‌آوری را ندارد. با وجود تمام این مشکلات کشاورز به اجبار برای اینکه زحمات چندین ساله‌اش به هدر نرود به دنبال جنس

مناسب‌تر است که آن هم تاثیری در عملکرد پسته نخواهد داشت.

وی ادامه می‌دهد: بنابراین جنس ارزان به دلیل پایین بودن کیفیت عملکرد خوبی برای پسته ندارد. اگر جهاد کشاورزی سم و کود با کیفیت و با قیمت مناسب در اختیار کشاورز قرار دهد و زمان برداشت، محصولات کشاورز را به قیمت مناسب خریداری کند آن وقت است که حق دارد کشاورز را مقصر کاهش عملکرد پسته بدانند.

وی با بیان اینکه هزینه نگهداری محصول پسته با توجه به طولانی بودن دوره بهره‌برداری و درآمدزایی این محصول برای کشاورزانی که درآمد دیگری نداشته باشد بسیار بالا است، ادامه می‌دهد: برخی کشاورزان کودهای گران قیمت را نمی‌توانند خریداری کنند و ترجیح آنان استفاده از کودهای حیوانی با قیمت بسیار پایین است که در این صورت کیفیت پسته کاهش می‌یابد.

علی مرادی، یکی از پسته کاران منطقه سبزوار در خصوص کیفیت کودهای مورد استفاده برای پسته عنوان می‌کند: کیفیت پتاس بسیار پایین است به طور مثال پتاس استفاده شده برای درختان پسته در سال جاری بعد از گذشت چندین دوره از آبیاری همچون تخته سنگ در زمین باقی می‌ماند، در حالی که کود با کیفیت خوب با یک دوره آبیاری باید در آب حل شود.

وی ادامه می‌دهد: کود و سموم خارجی علیرغم قیمت بسیار زیاد در مقایسه با کود و سموم ایرانی از کیفیت خوبی برخوردار است. اگرچه کود با کیفیت خوب هم پیدا می‌شود، اما این میزان محدود است.

نوسانات قیمت پسته تا پایان فصل برداشت

حسینی از پایین بودن قیمت پسته گلایه کرد و تصریح می‌کند: چند سال پیش مردم به امید اینکه پسته از قیمت و سودآوری بسیار بالایی برخوردار است اراضی خود را به کشت پسته اختصاص داده اند. در حالی که به دلیل شرایط نامناسب اقتصادی توان نگهداری و هزینه‌کرد باغات پسته برای کشاورز دشوار است تا جایی که برخی باغات خود را رها کرده و دوباره به کشت گندم و جو مبادرت ورزیده‌اند. با وجود اینکه قیمت کود و سموم کشاورزی ۷ تا ۱۰ برابر شده متأسفانه قیمت پسته افزایش ناچیزی داشته است. دوسال گذشته پسته توچین کله قوچی کیلویی ۱۶۰ هزار تومان امسال تنها به ۲۷۰ هزار تومان رسیده است.

وی با تاکید بر اینکه دیگر کسی تمایلی به کشت پسته ندارد، تصریح

می‌کند: پسته‌کاران قدیمی از کشت این محصول پشیمان هستند، اما به اجبار از درختان پسته خود نگهداری می‌کنند، زیرا پسته‌ای را که ۳۰ سال برای آن زحمت کشیده شده به دور از انصاف است که درخت سبز را از بین ببرند.

علی مرادی، یکی دیگر از پسته‌کاران خراسان رضوی نیز در این خصوص عنوان می‌کند: به دلیل اینکه برخی از کشاورزان درآمد دیگری جز کشت پسته ندارند، فاصله درختان پسته را به کشت پنبه اختصاص داده‌اند تا بتوانند هزینه تغذیه درخت را تامین کنند. بنده امسال کود و سم مورد نیاز باغ پسته را که حدود ۲۵۰ میلیون تومان شده به صورت قسطی تهیه کردم به امید اینکه پسته محصول صادراتی است و بخاطر قیمت بالای آن صرفه اقتصادی خوبی برایمان خواهد داشت، البته همان کود و سم قسطی را هم به صورت قطره‌ای برای درختان استفاده می‌کردم.

وی ادامه می‌دهد: به طور مثال هر یک از درختان پسته یک کیلو یارامیلا و ۲۰۰ گرم اوره فسفات می‌خواهد، اما به خاطر قیمت بسیار زیاد طی سال جاری برای هر درختی ۲۰۰ گرم یارامیلا و ۱۰ گرم اوره فسفات استفاده شده است. متأسفانه توان تهیه تغذیه آن‌ها را ندارم.

حسینی در ادامه خاموشی‌چاه‌های کشاورزی، تغییرات آب و هوایی و خشکسالی‌ها را از جمله مشکلات و چالش‌های پیشروی پسته‌کاران دانست و عنوان می‌کند: تا همین چند وقت قبل در هفته ۷ ساعت برق چاه‌های کشاورزی را خاموش می‌کردند که این مسئله خسارت بسیاری بر باغات پسته به همراه داشت.

وی افزود: برخی می‌گویند دلیل کاهش قیمت پسته و افزایش کودهای و سموم مورد نیاز آن، نوسانات قیمت دلار و مسئله تحریم‌ها است، اما مگر پسته سال گذشته در همان شرایط صادر نشد حالا به هر نحوی؛ مهم این است که بالاخره صادر شد پس چرا تعادلی در قیمت‌ها وجود ندارد.

مرادی در ادامه در خصوص تأثیرات ناشی از تغییرات آب و هوایی بر باغات پسته ادامه می‌دهد: تغییرات آب و هوایی و خشکسالی‌های چند سال اخیر تأثیر زیادی در کاهش عمق چاه‌های کشاورزی داشته است. به طور مثال در این ۱۵ سال عمق چاه حدود ۲۰ متر پایین رفته است. همچنین عمق این چاه‌ها تا ۱۰۰ متر مجوز دارد که چاه کشاورزی ما در ۴۵ متری به عمق رسیده یعنی توربین ۵۵ متر داخل آب بوده اما اکنون تنها ۱۷ متر داخل آب است که این موضوع خسارات زیادی بر

باغات پسته وارد ساخته است.

این پسته‌کار هزینه فرآوری پسته را از جمله مشکلات و چالش‌های پسته دانست و بیان می‌کند: برخی از کشاورزان به دلیل هزینه بسیار زیاد فرآوری پسته محصول خود را با قیمتی پایین‌تر بر روی درخت به فروش می‌رسانند. با توجه به هزینه بالا فرآوری پسته به هیچ عنوان برداشت پسته برای کشاورز صرفه اقتصادی ندارد.

وجود دلالتان پسته دلیلی برافت قیمت پسته

حسینی وجود دلالتان پسته را دلیلی برافت قیمت پسته دانست و خاطرنشان می‌کند: یکی از مشکلات کشاورزان دلالتان و خریداران پسته است که سعی دارند محصول و دست رنج کشاورز را به کمترین قیمت خریداری کنند. چرا خریداران و دلالتان پسته خندان با قیمت مصوب پسته را مغز کرده، عیار آن را گرفته و قیمت‌گذاری جدید برای پسته انجام می‌دهند. به طور مثال پسته خندان با قیمت ۲۷۰ هزار تومان را یک تاجر ۲۰۵ هزار تومان و دیگری ۲۶۵ هزار تومان قیمت‌گذاری می‌کند.

نبود مهندس با تجربه و متخصص در صنعت پسته

وی از نبود مهندسين و متخصصين در صنعت پسته گلایه کرد و ادامه می‌دهد: مهندسان متخصص و با تجربه‌ای در زمینه کشاورزی فعالیت نمی‌کنند.

مرادی در ادامه افزود: یکی از مهندسان پسته بیماری درختان یکی از باغات پسته من را نماتد تشخیص داد و برای رفع این بیماری، پروسه‌ای را در اختیارمان قرار داد و با صرف هزینه‌ای به میزان ۴۵ میلیون تومان چندین سال این دستورالعمل انجام گرفت که در نهایت درختان پسته خشک شد در حالی که این بیماری به دلیل شوری آب بود. اکنون این درختان هیزمی برای چوپانان است تا با آتش زدن آنان خود را در برابر سرمای زمستان گرم نگه‌دارند.

وی در این باره می‌گوید: هر مهندسی نظری را ارائه می‌دهد، از طرفی کشاورز توان خرید کودهای مورد نیاز باغات پسته خود را ندارد و با استفاده از روش‌های دیگر آسیب زیادی به درختان می‌رساند. عجیب‌تر این است که گاهی مایع ظرفشویی از برخی سموم شرکت‌های ایرانی عملکرد بهتری دارد و این یک بدبختی و فلاکت است برای سیستم کشاورزی این کشور که مایع ظرفشویی جایگزین کود و سموم کشاورزی شده

است.

افزایش ۲۰ درصدی تولید پسته در خراسان رضوی طی سال جاری

غلامحسین ساربان، معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی در گفت‌وگو با ایسنا در خصوص وضعیت تولید پسته خراسان رضوی طی سال عنوان می‌کند: در سال جاری ۶۵ هزار تن پسته در خراسان رضوی تولید شده است که نشان دهنده افزایش ۲۰ درصدی تولید پسته استان نسبت به سال قبل است. این در حالی است که سالانه ۵ تا ۸ درصد سطح زیر کشت پسته در استان افزایش پیدا می‌کند.

وی با تاکید بر اینکه هنوز برداشت پسته در برخی از باغات استان به پایان نرسیده است، ادامه می‌دهد: در استان ۱۲۱ هزار هکتار باغ پسته وجود دارد که ۶۸ درصد بارور و ۳۲ درصد نابارور است. خراسان رضوی با ۲۵ درصد سطح زیر کشت پسته و ۲۱ درصد میزان تولید پسته مقام دوم کشت پسته کل کشور را به خود اختصاص داده است.

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی تصریح می‌کند: مهم‌ترین ارقام پسته استان به ترتیب بادامی سفید حدود ۳۷ درصد، فندق ۱۹ درصد، احمدی آقایی ۱۶ درصد، کله قوچی ۱۵ درصد، اکبری ۹ درصد و سایر ارقام نیز ۲ درصد سطح زیر کشت پسته استان را به خود اختصاص داده است.

ساربان در خصوص صادرات این محصول در استان عنوان می‌کند: در حال حاضر ۵ درصد از حجم صادرات پسته از خراسان رضوی از طریق مبادی خروجی و گمرکات استان صادر است. عمده پسته ایران به کشورهای آسیایی به ویژه چین و کشورهای اروپایی صادر می‌شود. همچنین پسته و زعفران از جمله محصولاتی هستند که برای خراسان رضوی درآمد ناخالص تولید می‌کنند.

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی تاکید کرد: طی سال‌های اخیر ترمینال‌های ضبط و فرآوری پسته در استان به صورت مکانیزه و نیمه مکانیزه توسعه بسیاری پیدا کرده است که این موضوع از مزیت‌های صنایع فرآوری پسته محسوب می‌شود. در حال حاضر ۱۳۸ واحد فرآوری پسته با ظرفیت ۱۷۰ هزار تن پسته تر در ۱۵ شهرستان مشغول به فعالیت هستند.

وی گرمای شدید فروردین ماه سال جاری را از جمله مشکلات مربوط به کشت پسته در استان دانست و بیان می‌کند: دوره گرده‌افشانی پسته در فروردین ماه است به طور مثال در سال جاری در شهرستان مه‌ولات دوره گرده‌افشانی از ۱۵ تا ۲۲ فروردین بود. همچنین گرمای شدید سبب کوتاه شدن طول عمر گرده دانه شده و دیگر لقاح و گرده افشانی صورت نمی‌گیرد و بخشی از پسته پوک شده و بخش دیگر که نگهداری شده پوست تخم تشکیل می‌شود اما جنین تشکیل نمی‌شود.

ساربان عنوان می‌کند: بر این اساس طبق آخرین بررسی محققان در ایستگاه تحقیقاتی پسته خراسان رضوی در شهرستان مه‌ولات خسارات ناشی از تولیدات پسته امسال مربوط به گرمای شدید فرودین ماه است.

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی با تاکید بر اینکه سالانه بیشترین خسارت وارده در تیر ماه رخ می‌دهد، ادامه داد: با حمله آفات به درختان در تیر ماه درخت ضعیف می‌شود و این موضوع همزمان با پر کردن مغز پسته است که سبب ریزش جوانه‌های سال آینده و ریزش برگ‌های درخت پسته شده و سرشاخه‌ها لخت می‌شود.

وی عنوان کرد: بنابراین تغییرات آب‌وهوایی به‌ویژه در فروردین ماه خشک و گرم و بارندگی شدید اردیبهشت ماه سال جاری خساراتی بر برخی باغات پسته وارد ساخت. از طرفی این تغییرات تاثیرات بسیار خوبی در برداشت محصولاتی مثل گندم و جو داشت.

در تمام صنایع کشاورزی، قیمت محصولات با چالش مواجه است

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی در خصوص بازار فروش و قیمت این محصول در استان تصریح می‌کند: به طور کلی نه تنها در تولید پسته بلکه در تمام صنایع کشاورزی، قیمت محصولات با چالش مواجه است و این موضوع شامل تولیداتی که خرید تضمینی ندارند، به جز گندم و جو که شامل سیاست‌گذاری دولت است، می‌شود.

وی ادامه می‌دهد: بنابراین کشاورز به دلیل اینکه به درآمد ناشی از باغات پسته خود نیاز دارد در فصل برداشت تمام محصول را وارد بازار کرده و در این صورت بازار هم با استفاده از این موقعیت به نفع خود، سرمایه‌گذاری می‌کند. معمولاً در ابتدای فصل با پایین بودن ظرفیت محموله پسته قیمت این محصول بالا است. در حال حاضر قیمت

پسته بین ۲۲۰ تا ۲۸۰ هزار تومان است که آن هم بستگی به کیفیت آن دارد.

ساربان در پاسخ به گلایه کشاورزان از خریداران پسته در سطح استان خاطرنشان می‌شود کند: در داخل استان به اندازه کافی تجار محلی و ترمینال پسته برای مدیریت خرید و فروش محصول پسته از پسته‌کاران موجود است. محصول کشاورزان در کارخانجات پوست، فرآوری، خشک و در نهایت در انبار نگهداری شده تا خریدار واقعی پیدا شود و صاحب ترمینال با اعلام قیمت پسته از جانب خریدار به کشاورز سعی در فروش محصول انبار شده دارد و در صورت رضایت کشاورز این محصول به فروش می‌رسد.

وی در ادامه با تاکید بر اینکه اکنون قیمت پسته در بازارهای جهانی ۱۱ دلار است، ادامه می‌دهد: تاجران کشورهای دیگر پسته ایران را به قیمت خود خریداری می‌کنند و تنها نمی‌توان تاجران محلی و تولیدکنندگان را مقصر این نوسانات قیمت پسته دانست.

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی درباره مشکلات تولیدکنندگان پسته عنوان می‌کند: تولیدکنندگان پسته این محصول را صادر می‌کنند و ارز را باید به بانک مرکزی برگردانند و با برگشت ارز به بانک مرکزی دولت به نرخ ارز نیمایی این پول را به تولیدکننده بر می‌گرداند. در صورتی که در سال‌های قبل چنین رویه‌ای وجود نداشت و دلار به دست آمده از صادرات پسته در اختیار تولیدکنندگان بود. اکنون دولت معتقد است باید ارز را به بانک مرکزی تحویل داده و معادل آن ریال دریافت کنید و این موضوع سبب کاهش سود و در نهایت نارضایتی تولیدکنندگان شده است. همچنین جلساتی در این خصوص در سطح وزارتخانه صورت گرفته و پیگیری‌های لازم انجام شده است.

وی با تاکید بر اینکه پسته خراسان رضوی به دلیل رعایت آرایش کاشت و فاصله بسیار مناسب درختان از کیفیت بسیار بالایی برخوردار است، بیان می‌کند: پسته استان نسبت به سایر مناطق کشور که دارای کشت متراکم بوده و بارندگی‌های زودرس در آن مناطق دارند، کیفیت مناسبی دارد. با ساخت ترمینال‌های مدرن در سطح استان که به انجام فرآوری پسته بیش از ظرفیت نیاز استان مشغول هستند که نیز استقبال خوبی از این ترمینال‌ها شده است، مشکلی در خصوص کیفیت این محصول در استان گزارش نشده است.

ساربان پسيل پسته را تنها آفت و بيماري در صنعت پسته استان دانست و ادامه مي‌دهد: متاسفانه در آبهوای بسيار خشک و گرم که حشرات مفيد کمتری توليد ميشود پسيل پسته به شدت طغيان مي‌کند و اين آفت يک دشمن طبيعي به نام فاگوس زنبوري دارد.

وي با تاکيد بر اينکه در ابتدای فصل به دليل وجود بسيار زياد حشرات مفيد در باغات پسته، مديريت جهاد کشاورزي توصيه‌ای به سمپاشي ندارد، عنوان مي‌کند: پسيل ۶ نسل دارد و کارشناسان حوزه پسته معتقدند نسل اول و دوم در فروردين و ارديبهشت ظاهر شده و به جهت اينکه در اين فصل حشرات مفيد در داخل باغ فراوان است. اين حشرات آفات را کنترل کرده و خسارتي ندارند و نيازي به سمپاشي باغات پسته نيست.

وي ادامه مي‌دهد: نسل بينابين از اواخر خرداد و اوایل تير ماه ظاهر شده و نيازي به سمپاشي نيست و با شستوشو مي‌توان مشکل درختان را حل کرد. تنها برخي از باغات پسته که از مدار آب دور است نيازمند سمپاشي هستند. همچنين سموم توصيه شده‌ای را در اختيار کارشناسان در شهرستان‌ها قرار داده که کشاورز بر اساس آن بايد سمپاشي را انجام دهد.

معاون بهبود توليدات گياهي سازمان جهاد کشاورزي خراسان رضوي خاطرنشان مي‌کند: در نسل آخر اين آفت به جهت اينکه پسته بزرگ شده و خسارت زيادی به درخت وارد مي‌کند نياز به سمپاشي نيست و با شستوشو حل ميشود چون بالغ بر ۹۰ درصد پسته صادراتي است و توصيه‌ای به سمپاشي نداريم همچنين با شناسايي باقيمانده سموم بر روی پسته معمولا اين محصول را برگشت مي‌زنند که آسيب بسياری به پسته استان وارد مي‌آورد.

سرويس خبري: کشاورزي

منبع: ايسنا